

Tisztelt Partnerünk!

Jelen, az EFFECT projekt Információs programja és figyelemfelhívó kampánya keretében megjelenő, három hírlevélből álló sorozatunkkal **a zöld - ezen belül is elsősorban az energiahatékony - (köz)beszerzések** bevezetésére, alkalmazásuk fontosságára és terjesztésére kívánjuk felhívni az érintettek és az érdeklődők figyelmét.

Harmadik, egyben záró számunkban jó gyakorlatokkal és hasznos linkekkel kívánjuk segíteni az eligazodást a zöld közbeszerzések világában.

Jó gyakorlatok

Nemzetközi példák

Barcelona – Zöld hivatal program

Barcelona fenntartható várossá válásának egyik eleme volt, hogy képviselőtestülete átfogó tervet dolgozott ki, amely konkrét tennivalókat fogalmaz meg a zöld fogyasztás elérése érdekében. A terv megvalósításának egyik első lépése a

város önkormányzatának, és egyes intézményeinek környezetvédelmi átvilágítása volt. A terv részeként kialakított ún. „Zöld hivatal program” alapvető pillére volt, hogy a környezetvédelmi és energiahatékonsági szempontokat beépítették a közbeszerzési eljárások követelményrendszerébe, így például környezetvédelmi szempontok határozzák meg a takarítással és hulladékkezeléssel, a számítástechnikai eszközökkel és árukkal, valamint a vásárlandó papírral szembeni elvárásokat.

A program alapján megfogalmazott közbeszerzési feltételek egyrészt az ajánlattevőket érintik – úgy, mint műszaki feltételek, minősítés –, másrészt a termékeket – így például környezetbarát védjegyek, energiahatékonsági elvárások, egyéb különleges elvárások a jogszabályi keretek között – vagy a szolgáltatás egészét – a szolgáltatás feltételei, igazgatás, a felhasznált termékek vagy eszközök jellemző. Előzőeken túl, az önkormányzati épületekben beruházásokkal segítik a megújuló energiaforrások terjedését, energiatakarékos égiket és víztakarékos berendezéseket szerelnek fel.

London – a fenntartható város koncepciója

London kiszámította az ún. ökológiai lábnyomát, amely 2002-ben egyedülálló kezdeményezésnek számított egy világváros vonatkozásában. A felmérés nyilvánvalóvá tette, hogy a vonatkozó reformok egyik kulcsmotívumának a hulladéktermelés csökkentésének kell lennie, azaz a hangsúlyt a megelőzésre kell tenni. Előzőeken túl zöld közbeszerzési szabályzatot is alkottak, amelyet mind az állami szféra, mind a magánszféra egyes ajánlatkérői aláírtak annak érdekében, hogy elsősorban olyan termékek beszerzésére kerüljön sor, amelyek a lehető legkevesebé károsítják a környezetet életciklusuk során, ilyen preferált termékek például a biológiailag lebomló, illetve újrahasznosítható termékek, és azok, amelyek nem használnak feleslegesen energiát, valamint természeti erőforrásokat sem előállításuk, sem használatuk során.

A dán példa

Dánia is élen jár a zöld közbeszerzések területén, és egyúttal kitűnő példa arra nézve, hogy ha a közsféra környezettudatos módon vásárol, arra a piac reagálni fog. Dániában már 1994-ben megszületett az „Akcióterv a fenntartható közbeszerzési stratégiáért”, 2000-ben pedig ezek az irányelvek már ötven különböző termékcsoporthoz kiterjedtek. A dán ajánlatkérők vásárlásai során a beszerzések egyre nagyobb hányadánál alkalmaznak zöld szempontokat, ennek eredményeként több területen a vásárolt környezetbarát termékek 15%-kal voltak drágábbak, mint a hagyományos áruk. A vásárlások

hatására a különbség ma már átlagosan csak 5-6%, de előfordul, hogy a környezetbarát termék már olcsóbb, mint hagyományos megfelelője.

Forrás: Zöld Közbeszerzési Ajánlás, 2012. május

Hazai példák

Zöld beszerzés mintaprojekt Kölesden

A Kölesd Községi Önkormányzat 2012 júliusától zöld beszerzési rendszert működtet, beszerzései során hangsúlyosan veszi figyelembe a környezetvédelmi szempontokat. A SURVIVE ENVIRO Környezetmenedzsment Tanácsadó

Nonprofit Kft közreműködésével létrejött zöld beszerzés mintaprojekt célja, hogy példa értékűen, rendszerbe foglaltan, hosszú távon, az Önkormányzat mindennapi munkamenetébe teljesen illeszkedve működjön Magyarországon zöld beszerzési rendszer. A zöld beszerzés célja, hogy az ár és a minőség mellett környezetvédelmi kritériumok figyelembe vételével szülessenek a beszerzési döntések. A beszerzések során hozott döntésekkel csökkenjen a vásárlások emberre és környezetre gyakorolt negatív hatása, illetve, hogy a fenntartható fogyasztási minták elterjedését, az innovációt segítve hozzájáruljon a fenntartható fejlődés megvalósulásához.

Kölesd a zöld beszerzési rendszer bevezetésével, példa értékű környezettudatos működésével szeretne hozzájárulni az önkormányzat dolgozói és Kölesd lakói környezettudatosságának növeléséhez. Kölesd zöld beszerzési politikájában a Tolna megyei település önkormányzata vállalja, hogy az alábbi termékcsoporthoz beszerzése esetén minden esetben alkalmaz zöld szempontokat: **IT eszközök:** számítógépek, notebookok, nyomtatók, fénymásoló gépek, scannerek, faxok, multifunkciós készülékek, **Világítás:** beltéri világítástechnikai termékek, **Háztartási berendezések:** mosógépek, mosogatógépek, elektromos sütők, hűtő és fagyasztó berendezések, **Papír, irodai papír termékek.**

Forrás: <http://www.tisztajovo.hu/kornyeztvedelem/2012/07/04/zold-beszerzes-mintaprojekt-kolesden>

ELMŰ-ÉMÁSZ hulladékhasznosító projekt

Az ELMŰ-ÉMÁSZ Társaságcsoporthoz egyre nagyobb hangsúlyt fektetnek a zöld stratégia fejlesztésére, melynek egyik célja a CO₂-kibocsátás csökkentése. A Társaságnál 2011 januárjában zöld beszerzési pilot projektként elindították a kábelek védelemére szolgáló kábeltéglák cseréjét, amelyeket újrahasznosított műanyagból előállított kábelfedlappal helyettesítenek. A kábelfedlap a bontott kábelek PVC és PE borításából készül, amelyet korábban megsemmisítettek, e folyamat pedig környezeti hatásokkal és károsanyag kibocsátásával járt.

A kábelfedlap előnyei a kábeltéglával szemben:

- lerakási sebesség 8-szoros,
- egymásba sorolható (rakható), folytonos takarást biztosítva ezáltal akár a nem egyenes nyomvonalon is,
- szállítási költség megtakarítás akár 60% (távolságtól függően),
- lerakáshoz szükséges humán erőforrás költségének megtakarítása 50%,
- rugalmasságából adódóan ütésállósága jobb.

A kábeltéglák kábelfedlappal való helyettesítése 2011-ben összesen 590 tonna szén-dioxid-megtakarítást eredményezett.

Forrás: http://www.csrsiac.hu/CSR_intezkedesek/details/zoeld-beszerzesi-rendszer-kialakitasa-es-tarsasagcsoporton-belue.html

A Budapest Taxi korábbi környezetbarát innovációinak köszönhetően 2013 év végére újabb jelentős mérföldkövéhez érkezett. Innovációi segítségével és partnerei bizalmának köszönhetően megvalósította rég dédelgetett álmát, vagyis azt, hogy

A Budapest Taxi Magyarországon az első „ZÖLD TAXI” társaság lett!

Forgalomba állította a null kilométeres, CNG gázzal működő Opel Zafíráit, és a 100%-osan elektromos meghajtású Nissan Leafjeit.

Korábbi fejlesztéseinek is egyik célja volt, hogy Budapest levegőjét ne terhelje autóival. Ezekkel az autókkal, amelyeknek nulla a CO₂ kibocsátásuk, még inkább hozzájárul ahhoz, hogy Budapest élhetőbb város legyen és javítsa a város légszennyezettség mutatóját egy taxira vetítve.

A beszerzett környezetbarát autóknak köszönhetően a világon Sao Paulo, Osaka, New York és Barcelona után Budapest lett az ötödik olyan nagyváros, ahol zöld (környezetbarát) flottájú taxi társaság működik. Így Budapest is sokat profitál a Budapest Taxi fejlesztéséből.

Ennek a „ZÖLD” flottának és a vállalatirányítási rendszernek köszönhetően Budapest útjain a Budapest Taxi autói kevesebb felesleges utat tesznek meg, kevésbé szennyezik környezetüket, és mindig ott tudnak lenni időben, ahol szükség van rájuk.

Úgy gondolják nem csak szóban, hanem innovációban is sokat kell tenniük a cégeknek azért, hogy környezetük egészségesebb legyen.

Ezt a törekvésüket nem tekintik lezártak. A közel 700 taxis kollégájukat arra ösztönözik, hogy a jelenlegi 50 db-os ZÖLD flottához érkező további 200-250 „ZÖLD” autóra üljenek át és cseréeljék le saját autóikat ezekre a környezetbarát járművekre. Ha ez megvalósul, akkor a Budapest Taxi körülbelül 800 autójából 300 autó „ZÖLD” lesz.

Ezután, amikor a Budapestiek rendelnek egy Budapest Taxit akkor nagy az esélye, hogy olyan autóval utaznak, ami sárga színe ellenére ZÖLD.

Forrás: Budapest Taxi

Hasznos linkek

Jogszabályok, rendeletek

- **Közbeszerzési törvény**
http://kozbeszerzes.hu/data/documents/2014/01/07/Kbt_2014_01_01_teljes_KHS.pdf
- **Kormányrendelet-tervezet a zöld közbeszerzésről**
http://www.kormany.hu/download/2/34/c0000/z%C3%B6ld%20k%C3%B6zbeszerz%C3%A9s_honlapra.pdf
- **A környezetvédelem jogi szabályozása**
http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99500053.TV
- **COMMUNICATION FROM THE COMMISSION TO THE EUROPEAN PARLIAMENT, THE COUNCIL, THE EUROPEAN ECONOMIC AND SOCIAL COMMITTEE AND THE COMMITTEE OF THE REGIONS - Public procurement for a better environment**
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0400:FIN:EN:PDF>
- **COMMISSION INTERPRETATIVE COMMUNICATION on the Community law applicable to public procurement and the possibilities for integrating environmental considerations into public procurement**
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2001:0274:FIN:EN:PDF>
- **AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS 66/2010/EK RENDELETE az uniós ökocímkeről**
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2010:027:0001:0019:HU:PDF>
- **29/1997. (VIII. 29.) KTM rendelet a környezetbarát, környezetkímélő megkülönböztető jelzés használatának feltételrendszeréről**
http://www.complex.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=99700029.KTM

Útmutatók, kézikönyvek, brosrák

- **Buying green! A handbook on green public procurement**
<http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/handbook.pdf>
- **Zöld közbeszerzés! A környezetvédelmi szemléletű közbeszerzés kézikönyve**
www.kozbeszerzes.hu/static/uploaded/document/Zold_kozbeszerzes_handbook_HU.pdf
- **SMART SPP Program és Útmutató**
www.kormany.hu/download/2/34/c0000/z%C3%B6ld%20k%C3%B6zbeszerz%C3%A9s_honlapra.pdf#!DocumentBrowse
- **„Green Public Procurement” brosrák**
<http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/brochure.pdf>
- **A zöld közbeszerzés hazai működési rendszerének kialakítása**
www.ktk-ces.hu/GPP_kiadv.pdf
- **Transnational Energy Efficient Public Procurement Procedures Catalogue**
http://www.effectproject.eu/admin/?wpfb_dl=33
- **EEPP Recommendations Paper**
http://www.effectproject.eu/admin/?wpfb_dl=36
- **Green Tenders - An Action Plan on Green Public Procurement**
<http://ien.ie/files/2012/01/greentenders.pdf>

Hasznos oldalak

- **Fenntartható Beszerzés Forráscentrum**
<http://www.sustainable-procurement.org/home/>
- **European Commission DG Environment**
http://ec.europa.eu/environment/gpp/index_en.htm
- **Zöld közbeszerzés kritériumok**
http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm
- **Eco SMEs – Zöld beszerzés info KKV-knak**
<http://www.ecosmes.net/cm/navContents?l=EN&navID=ippIntro&subNavID=3&pagID=5&flag=1>
- **Elektronikus tenderek**
<http://ted.europa.eu/TED/main/HomePage.do>

Szervezetek

- **Közbeszerzési Hatóság**
www.kozbeszerzes.hu/jogi-hatter/zold-kozbeszerzes-3/
- **Magyar Közbeszerzési Intézet**
www.kozbeszerzesiintezet.hu/a-zold-kozbeszerzesek-gyakorlata
- **Környezettudományi Központ**
<http://www.ktk-ces.hu/beszerzes.html>
- **Energiaklub Szakpolitikai Intézet Módszertani Központ**
www.energiaklub.hu
- **KÖVET Egyesület a Fenntartható Gazdálkodásért**
www.kovet.hu
- **MEE VET Villamosenergia Társaság**
<http://www.meevet.hu/>
- **Környezetbarát Termék Nonprofit Kft.**
www.kornyeztbarat-termek.hu

Jó gyakorlatok

- **Energiatudatos Közbeszerzés - Követendő példák az európai gyakorlatból**
http://www.kozbeszerzes.hu/static/uploaded/document/ktk_energiatud_kiadv.pdf
- **GPP in practice**
http://ec.europa.eu/environment/gpp/case_en.htm
- **Európai CSR díj**
<http://www.bionomia.hu/upload/files/CSR%20Piac%202013%20-%20Elm%C5%B1.pdf>
- **Energia jó példák gyűjteménye**
<http://energy-bestpractice.eu>

Kapcsolódó projektek

- **EFFECT**
<http://www.effectproject.eu/HU/index.php>
- **Buy Smart+**
<http://www.buy-smart.info/index.php/cat/720/title/Hungarian>
- **PROCURA +**
<http://www.procuraplus.org/>

Eszközök

- **Életciklus-költségelemzés**
<http://ec.europa.eu/environment/gpp/lcc.htm>
- **LCC-CO2 eszköz használati útmutató**
www.kozbeszerzesiintezet.hu/smart-spp-program
- **LCA életciklus-elemzés kalkulátor**
www.lcacalculator.com

HÍRLEVÉL A ZÖLD (KÖZ)BESZERZÉSÉRŐL

JÓ GYAKORLATOK ÉS HASZNOS LINKEK

3. szám 2014. február 10.

- **Boosting Life Cycle Assessment Use in European Small and Medium-sized Enterprises**
www.lca2go.eu
- **Európai Bizottság GPP képzési eszköztár**
http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/gpp_introduction_hu.pdf

Címkék, minősítések

- **European Commission DG Environment Ecolabel Catalogue**
<http://ec.europa.eu/ecat/>
- **A magyar "Környezetbarát Termék" védjegy minősítő rendszer**
<http://www.kornyeztbarat-termek.hu/pages.php?aid=137&pID=2#.UvD2iD15Oyo>
- **Ökocímke előnyök**
<http://www.kornyeztbarat-termek.hu/pages.php?aid=72&pID=2#.UvD2xj15Oyo>

Bővebb információ: NORRIA Észak-Magyarországi Regionális Innovációs Ügynökség

<https://www.facebook.com/NorriaRegionalisInnovaciosUgynokseg>

Buday-Malik Adrienn, igazgatóhelyettes budaymalik.adrienn@eminnov.hu

Hall Katalin, projektmenedzser hall.katalin@eminnov.hu

